AST414 Yıldız Evriminin Son Safhaları

Doç. Dr. Tolgahan KILIÇOĞLU tkilicoglu@ankara.edu.tr (210 nolu oda/+90 312 212 67 20 - 13 50)

Ankara Üniversitesi, Fen Fakültesi Astronomi ve Uzay Bilimleri Bölümü 2017-2018 Bahar Dönemi

Akademik Takvim

Derslerin başlama- bitiş tarihleri (14 hafta) 14 Şubat 2018 - 23 Mayıs 2018

Yapılamayacak dersler: Vize haftası ve 7 Mart

Vize dönemi: Nisan 2018

Final dönemi: 26 Mayıs - 13 Haziran

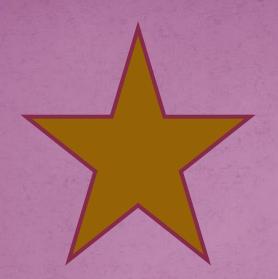
Bütünleme dönemi: 23 Haziran - 1 Temmuz 2018

Dersin işlenme yöntemi

- □ Devam Durumu: %70
 - (15-2)*0.7=9 hafta devam, 4 hafta devamsızlık
- ■1 Vize & 1 Final
- □ Vize & Final: 10 soru → 5 klasik, 5 çoktan seçmeli
- □ Değerlendirme: Mutlak (Elle harf notu atama)

Kaynaklar

- An Introduction to Modern Astrophysics
 Bradley W. Carroll & Dale A. Ostlie
- □ AST414 Yıldız Evriminin Son Safhaları Ders Sunuları ve İçlerinde Yer Alan Kaynaklar
- □ Ders Notları



A yıldızı

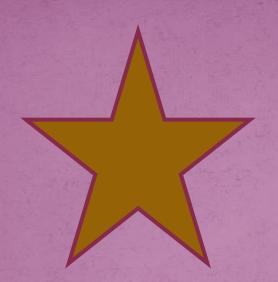
5 milyar yıl yaşında bir anakol yıldızı



B yıldızı

1 milyar yıl yaşında bir kırmızı dev yıldız

Hangi yıldız daha genç? Hangi yıldız daha fazla evrimleşmiş?



C yıldızı

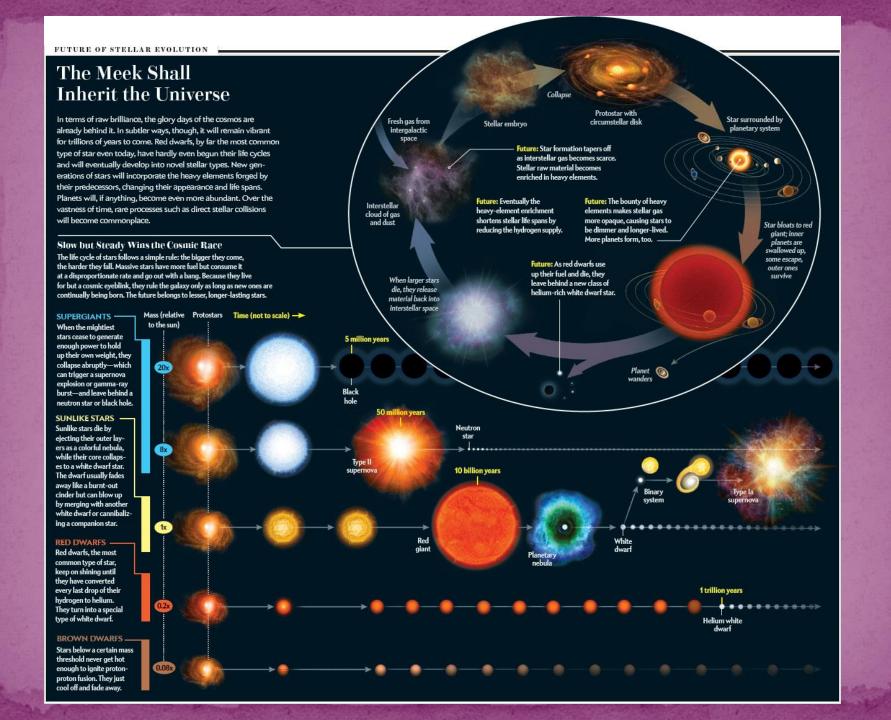
1 milyar yıl yaşında bir anakol yıldızı



B yıldızı

1 milyar yıl yaşında bir kırmızı dev yıldız

Hangi yıldızın kütlesi daha büyük?



lçerik

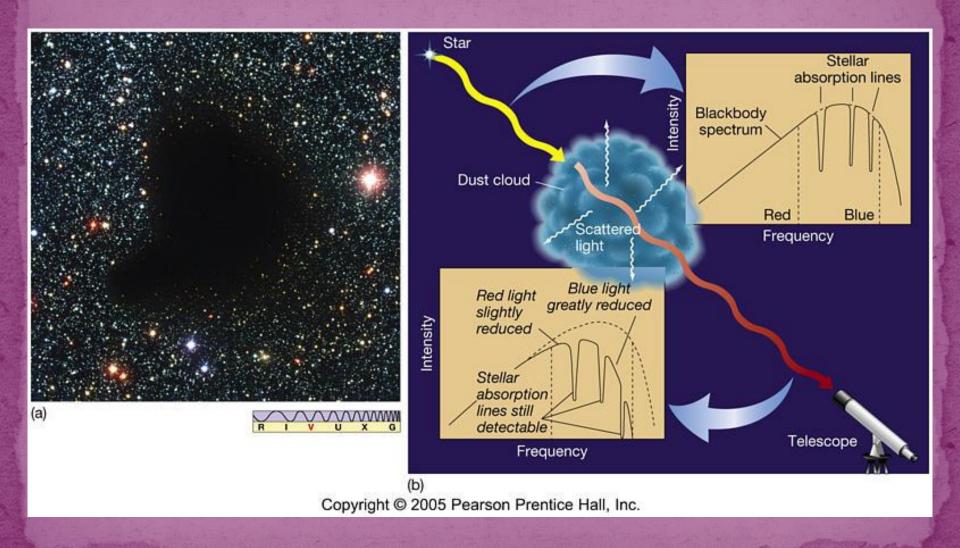
- □Bölüm 1: Yıldızlararası ortam (ISM)
 - ☐ Genel özellikler
 - ☐ Yıldızlararası toz: Sönümleme ve Kızarma
 - □ Bulutsular
- □Bölüm 2: Anakol sonrası evrim
 - ☐ HR diagramı ve anakol
 - □ Alt devler kolu, Kırmızı devler kolu, Yatay kol
 - ☐ Asimptotik devler kolu
 - ☐ Gezegenimsi bulutsular

lçerik

- □ Bölüm 3: Büyük kütleli yıldızların sonu
 - □ Parlak mavi değişenler
 - ☐ Wolf-Rayet yıldızları
 - ☐ Süpernovalar
 - □ Siniflandirma
 - □ Çekirdeği çöken süpernovalar
- □ Bölüm 4: Yıldızların dejenere kalıntıları
 - ☐ Beyaz cüceler
 - □ Nötron yıldızları
 - □ Pulsarlar
 - □ Magnetarlar
 - □ Karadelikler

Bölüm 1: Yıldızlararası ortam FLAMINGOS-2 First Light Image The Tarantula Nebula 10 September 2009

Yıldızlararası toz: Sönümleme ve Kızarma



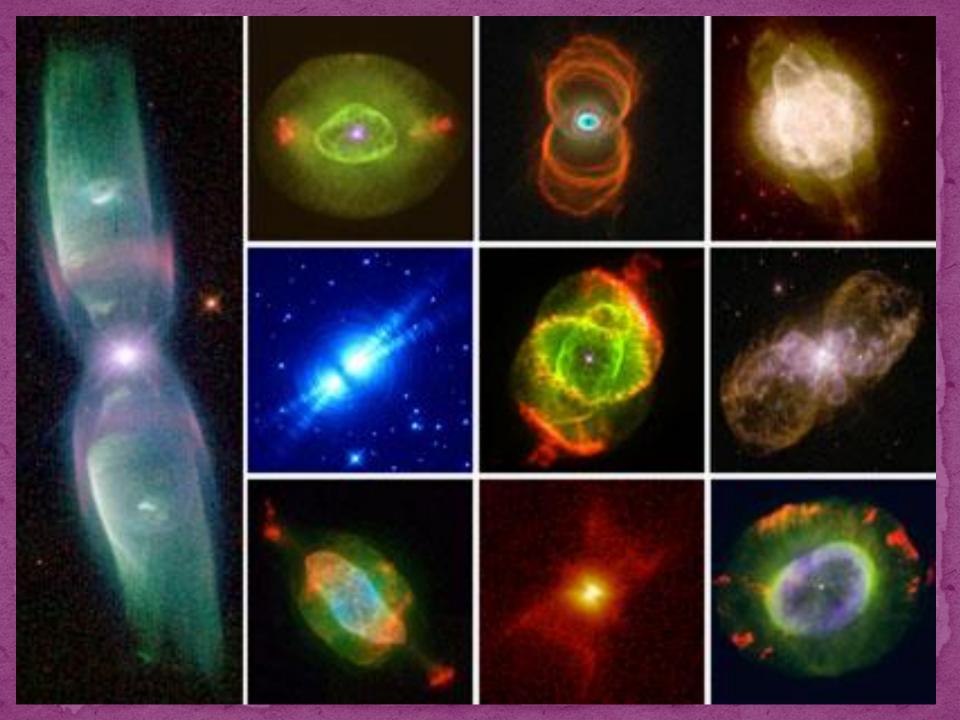
Bulutsular

- ☐ Yansıtıcı bulutsular,
 - □ Örnegin; Pleiades açık yıldız kümesindeki yıldızları kuşatan bulutsu
- □ Salma bulutsuları (HII bölgeleri),
 - □Örnegin; Orion bulutsusu
- Karanlık bulutsular (soğurma bulutsuları)
 - □Örneğin; Barnard 68
- Moleküler bulutlar
 - □ Örnegin; Kartal bulutusu

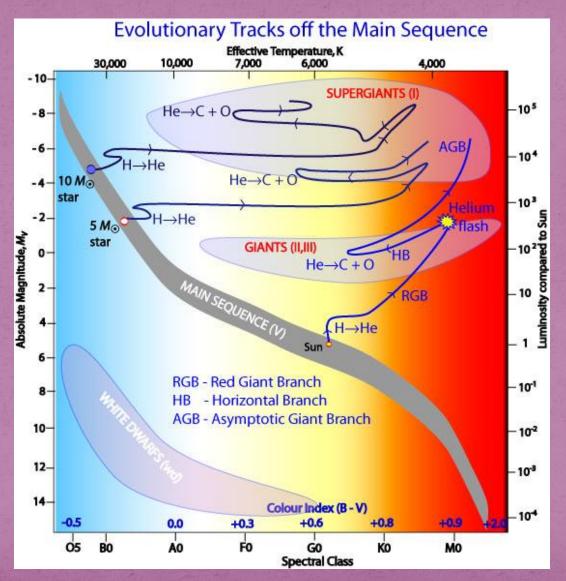


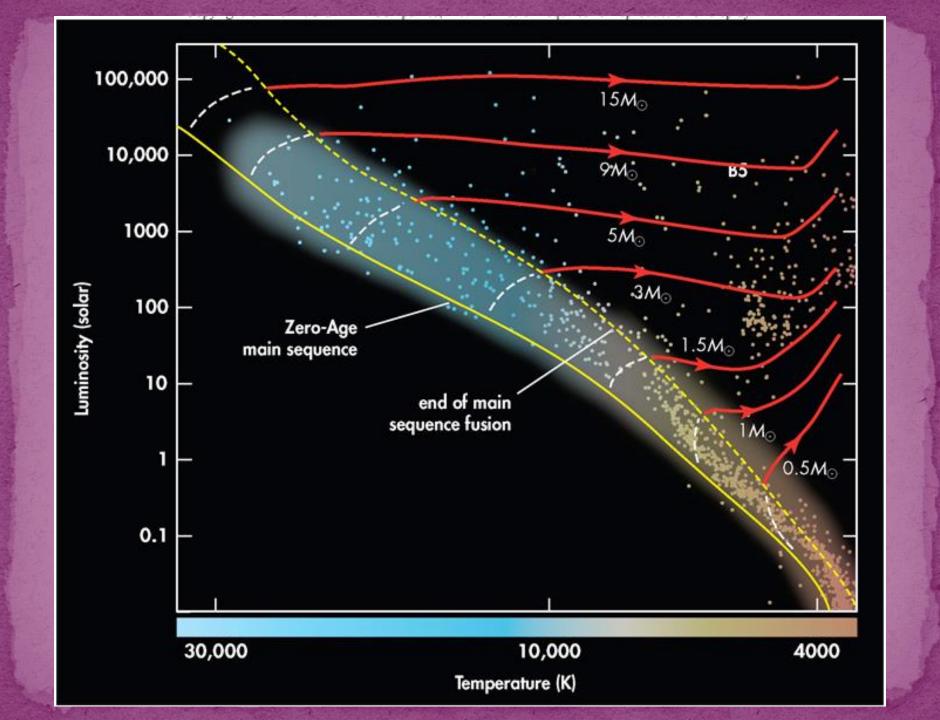




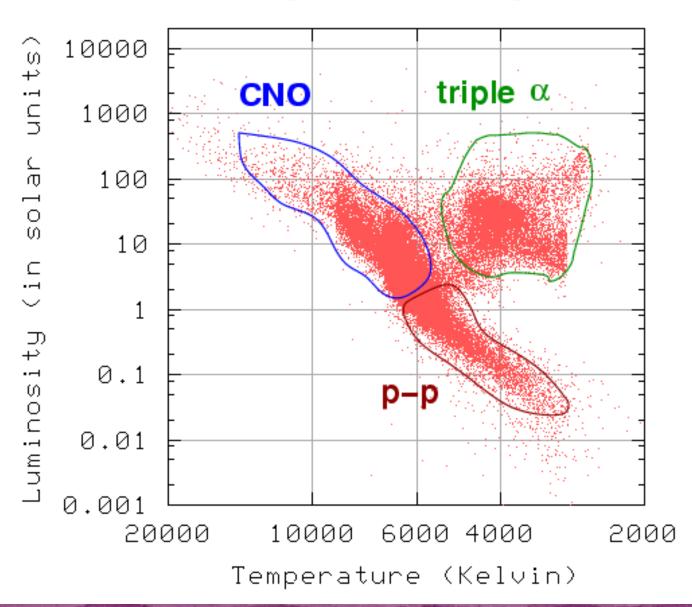


Bölüm 2: Anakol sonrası evrim

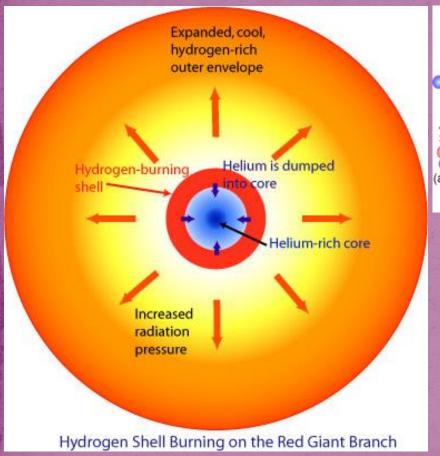


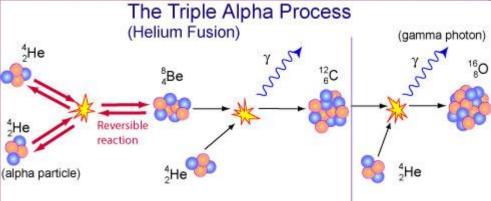


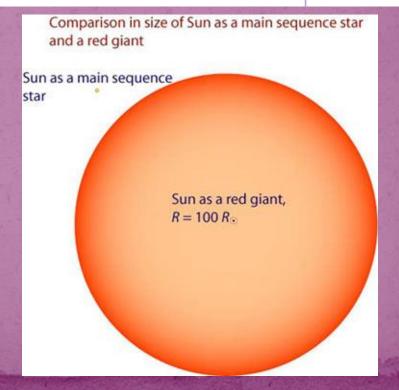
HR diagram of nearby stars

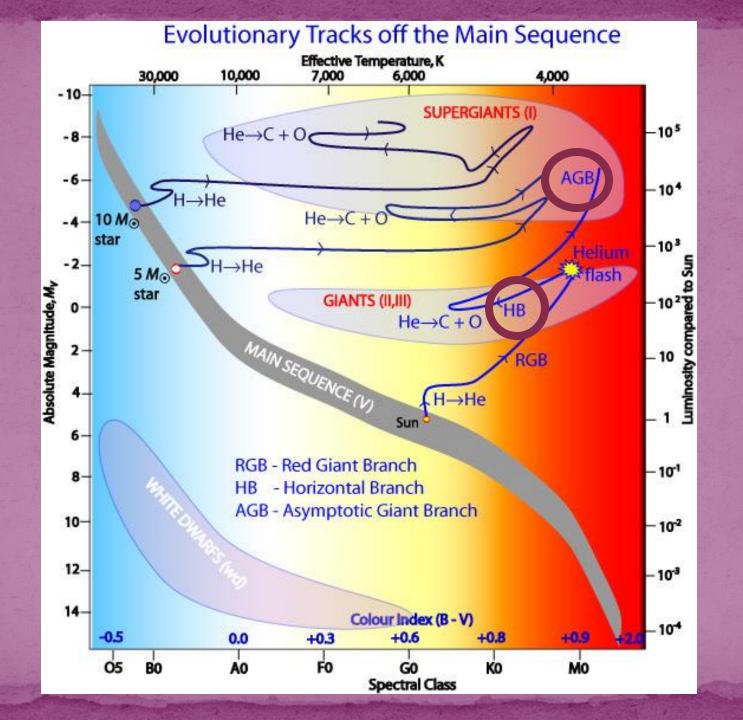


Kırmızı Dev Kolu (RGB)

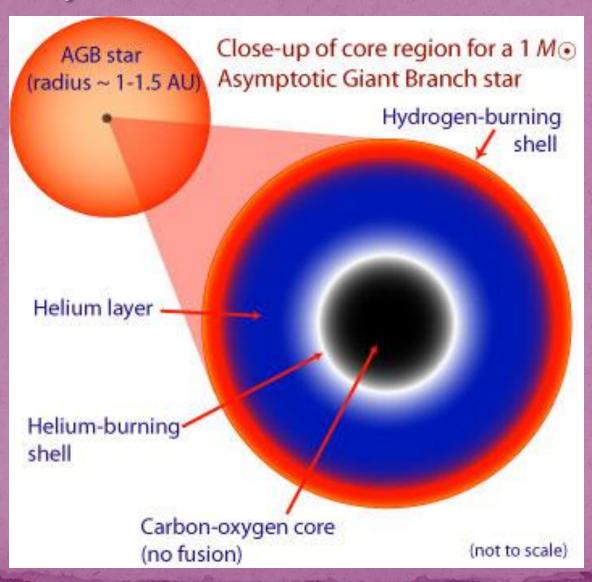




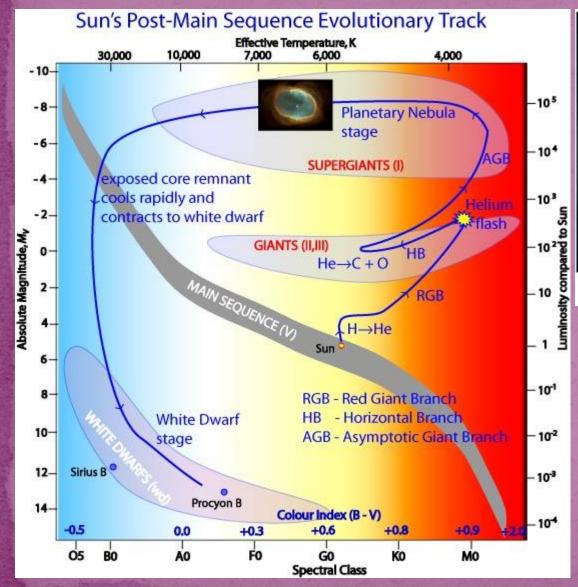




Asimptotik Dev Kolu (AGB)



Gezegenimsi bulutsular



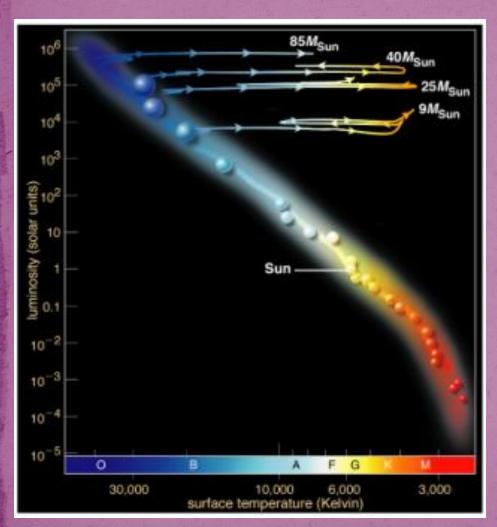


NGC 6543, the Cat's Eye Nebula

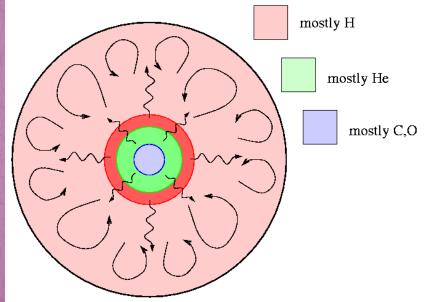


NGC 7293, the Helix Nebula

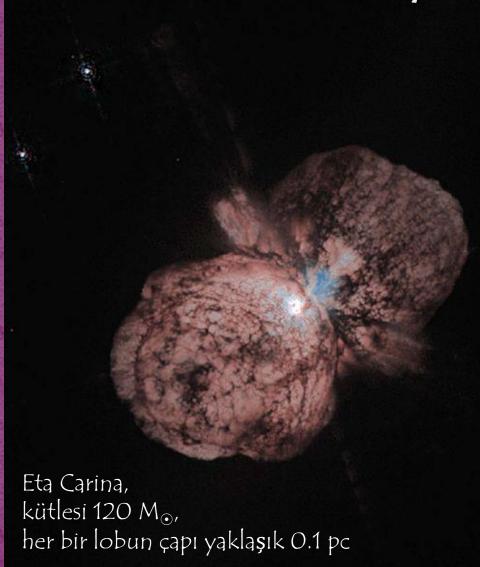
Bölüm 3: Büyük kütleli yıldızların sonu



Büyük kütleli yıldızların evrimi küçük kütleli yıldızların evrimine nazaran bir çok yönden farklılık gösterir!



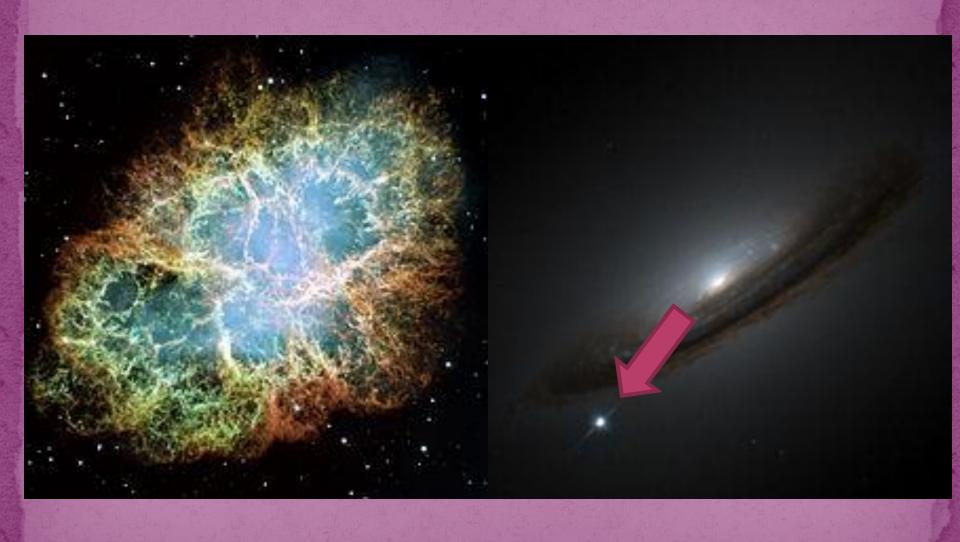
Parlak Mavi Degisenler (LBV) ve Wolf Rayet Yıldızları (WR)



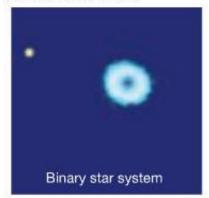
Nebula M1-67 around Star WR224 Hubble Space Telescope • WFPC2

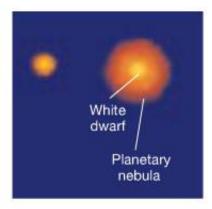
PRC98-38 • STScI OPO • Y. Grosdidier and A. Moffat (University of Montreal) • NAS

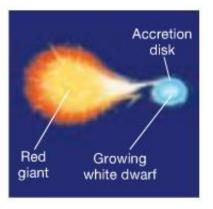
Süpernovalar

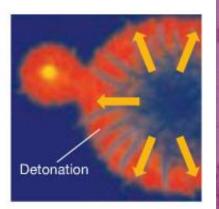


(a) Type I Supernova



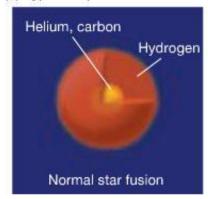


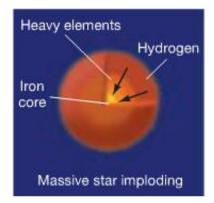


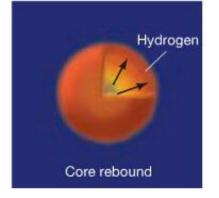


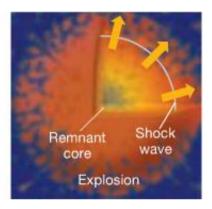


(b) Type II Supernova

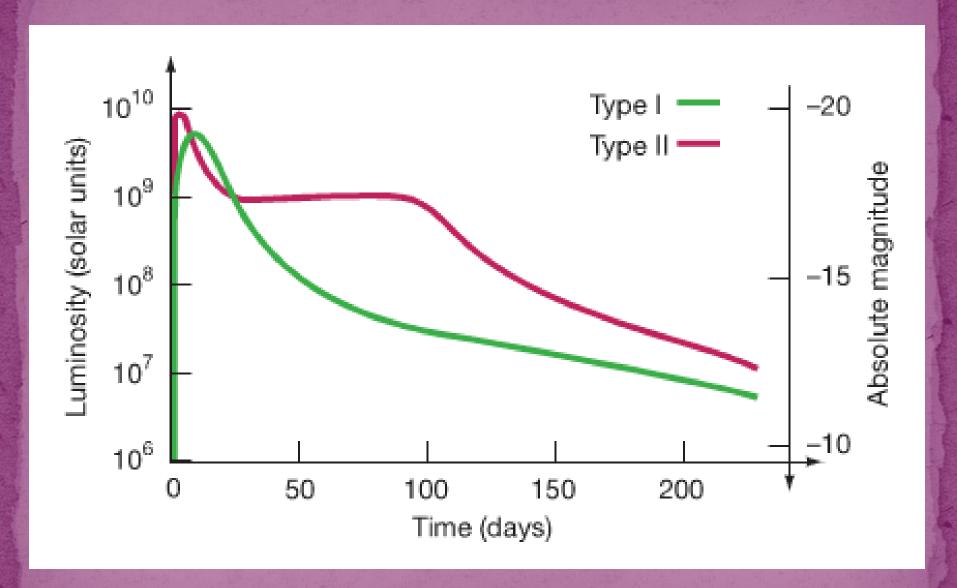








The Astronomical Journal, 145:27 (9pp), 2013 February



Sirius B / Alhabor B / a CMa B / 9 CMa B / Gliese 244 B

2043 10 31 13 00 22 UTC

Distance: 137.110 km
Abs (app) mag: 11,34 (-35,42)
Luminosity: 0,00249x Sun
Class: DA2
Apparent diameter: 11.25' 54,8"
Surface temp: 25,200 K
Radius: 0,00 Rsun
Rotation period: 30,000 minutes

Bölüm 4: Yıldızların dejenere kalıntıları



Beyaz cüceler



$$\begin{split} M &\approx 1.0 \ M_{sun} \\ R &\approx 5800 \ km \\ V_{esc} &\approx 0.02c \end{split}$$

Degenerate matter (helium, carbon or other possible reaction products)

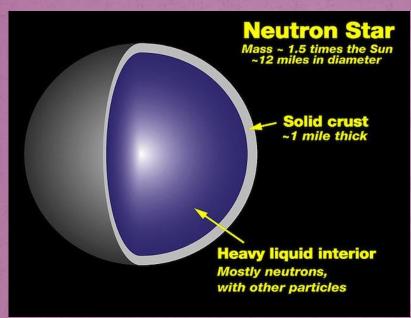
Normal gas (50 km thick)

5000 to 6000 km

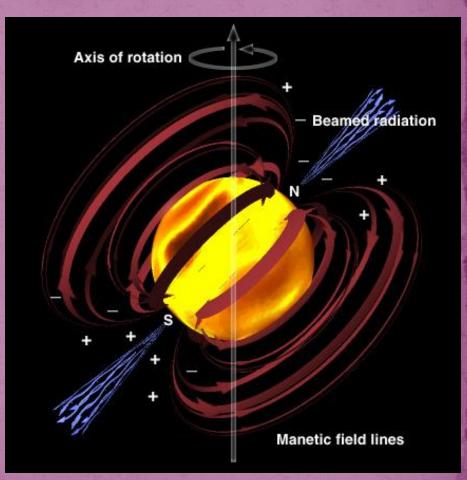
The Sun as a White Dwarf (6 billion years from now)

The Sun Now

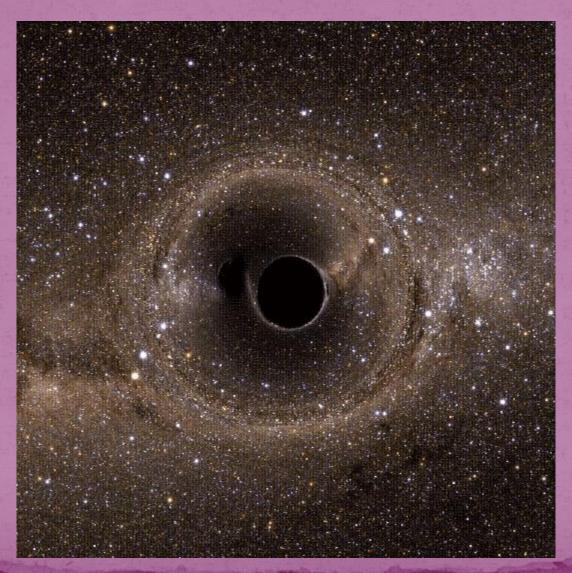
Nötron yıldızları







Karadelikler



Ilk dersin sonu ...